

Jednoroditeljske obitelji

Poldrugač, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:434552>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI
STUDIJ

IVANA POLDRUGAČ

JEDNORODITELJSKE OBITELJI

Završni rad

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Zagreb)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: **Ivana Poldrugač**

TEMA ZAVRŠNOG RADA: **Jednoroditeljske obitelji**

MENTOR: **Doc. dr. sc. Adrijana Višnjić-Jevtić**

Zagreb, rujan 2021.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
2. OBITELJ.....	2
2.1. VRSTE OBITELJI.....	2
3. JEDNORODITELJSKE OBITELJI.....	4
3.1. STAVOVI ZAJEDNICE PREMA JEDNORODITELJSKIM OBITELJIMA	4
4. PODRŠKA JEDNORODITELJSKIM OBITELJIMA	7
4.1. OGRANIČENJA SUSTAVA	8
5. JEDNORODITELJSKE OBITELJI U RH	10
6. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE STAVOVA DRUŠTVA O JEDNORODITELJSKIM OBITELJIMA I ODNOS PREMA DJECI IZ JEDNORODITELJSKIH OBITELJI TE STAVOVI ČLANOVA JEDNORODITELJSKIH OBITELJI O DRUŠTVU U KOJEM ŽIVE	13
6.1. UZORAK ISPITANIKA U KVANTITATIVNOM DIJELU ISTRAŽIVANJA	13
6.2. UZORAK ISPITANIKA U KVALITATIVNOM DIJELU ISTRAŽIVANJA	15
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA.....	16
7.1. REZULTATI KVANTITATIVNOG DIJELA ISTRAŽIVANJA	16
7.2. REZLUTATI KVALITATIVNOG DIJEL ISTRAŽIVANJA.....	20
ZAKLJUČAK.....	24
LITERATURA	25

SAŽETAK

U radu se nastoje opisati jednoroditeljske obitelji i problemi s kojima se oni susreću te objasniti razliku između jednoroditeljskih obitelji i samohranih roditelja. Jednoroditeljske obitelji najčešće se definiraju kao nepotpune te su ponekad stereotipizirane. U Republici Hrvatskoj bilježi se porast jednoroditeljskih obitelji prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. Državnog zavoda za statistiku te se može pretpostaviti kako će broj jednoroditeljskih obitelji i dalje rasti. Jednoroditeljske obitelji u RH većinom čine obitelji u kojima dijete/djeca žive s majkom, dok je broj djece koji žive s ocem znatno manji. Jednoroditeljske obitelji ostvaruju različitim prava i oblike podrške.

Osim pregleda recentnih istraživanja rad daje uvid u problematiku jednoroditeljskih obitelji temeljenu na empirijskom istraživanju. Istraživanje je provedeno on-line upitnikom. Uvjet pristupanja upitniku bio je da su ispitanici članovi dvoroditeljske obitelji. Uz upitnik, provden je i intervju sa dva roditelja i dvoje djece, koji su svi članovi jednoroditeljskih obitelji, no nisu nužno povezani.

Zaključak je kako i dalje postoje predrasude prema jednoroditeljskim obiteljima, no uvjeti u suvremeno doba su bolji, informacije su dostupnije te jednoroditeljske obitelji mogu jednostavnije funkcionirati.

Ključne riječi: dvoroditeljske obitelji, jednoroditeljska obitelj, prava, predrasude, samohrani roditelj

SUMMARY

The paper tries to describe single-parent families and the problems they face, and explain the difference between single-parent families and single parents. Single-parent families are most often defined as incomplete and are sometimes stereotyped. In the Republic of Croatia, there is an increase in single-parent families according to the 2011 Census of Population, Households and Dwellings of the Central Bureau of Statistics, and it can be assumed that the number of single-parent families will continue to grow. Single-parent families in the Republic of Croatia mostly consist of families in which the child / children live with the mother, while the number of children living with the father is much smaller. Single-parent families exercise a variety of rights and forms of support.

In addition to a review of recent research, the paper provides an insight into the issues of single-parent families based on empirical research. The research was conducted with an online questionnaire. The condition for accessing the questionnaire was that the respondents were members of a two-parent family. In addition to the questionnaire, an interview was conducted with two parents and two children, who are all members of single-parent families, but are not necessarily related.

The conclusion is that there are still prejudices against single-parent families, but conditions in modern times are better, information is more accessible and single-parent families can function more easily.

Keywords: prejudices, single-parent family, single parent, two-parent family, rights

1. UVOD

Kroz povijest sve češće se javljaju novi oblici obitelji koji odstupaju od tradicionalnog viđenja obitelji, odnosno dvoroditeljskih obitelji s djecom. Zbog prirodnih sila i bolesti javljaju se prve jednoroditeljske obitelji koje čine jedan roditelj i jedno ili više djece. Javljaju se i obitelji u kojima se djeca rađaju izvan braka koje često budu osuđivana od društva koje roditelja vidi kao neodgovorne ili nemoralne. U suvremenom društvu razvod braka uzrok je za nastajanje jednoroditeljskih obitelji. Sa sve većom ravnopravnosti u društvu, partneri su svjesniji sebe, svojih interesa, ciljeva i svoje vrijednosti te se ni u kojem slučaju ne žele osjećati manje vrijednima ili podležni svome partneru. Ovi faktori uz nasilje u obitelji te pojava ovisnosti najčešće rezultiraju rastavom braka (Koperek, 2015). O samom procesu rastave ovisi i utjecaj promjene socijalne okoline na dijete, koje nužno mora imati potporu oba roditelja.

Kako bi se osiguralo poštivanje prava svih obitelji, jednoroditeljske obitelji imaju podršku od različitih institucija. S obzirom na dostupnost informacija, znatno je olakšan i proces prijave i dobivanja istih potpora i pomoći. Unatoč tome, jednoroditeljske obitelji se i danas često susreću s različitim izazovima.

2. Obitelj

„Obitelj je osnovna cjelina svakog društva i bilo koje civilizacije.“ (Rabindranath Tagore)

Pojam obitelji možemo definirati prema različitim kriterijima, koji su često povezani sa zajedničkim stanovanjem, krvnim srodstvom, bračnoj vezi, brigom za djecu te ekonomskim vezama. U suvremeno doba smatra se, kako se pojam obitelj ne možemo precizno definirati jer za razliku od tradicionalne obitelji, suvremene obitelji postoje u različitim strukturama, koje mogu biti određene po bračnom statusu roditelja, po seksualnoj orijentaciji, kroz odnos roditelja i djece (biološka i usvojena djeca) ili prema broju roditelja u obitelji (Wise, 2003).

2.1. Vrste obitelji

Obitelj u najgrubljem smislu možemo podijeliti na potpune i nepotpune (krnje) obitelji (Piórkowska-Petrović, 1990). Potpunu obitelj čine one zajednice čiji članovi jesu 2 roditelja i dijete/djeca. Takvo viđenje pripada tradicionalnom shvaćanju obitelji, koje je prisutno ponegdje i danas. Nepotpune obitelji odnose se na obitelji u kojima je prisutan samo jedan roditelj, najčešće majka (Fišer i suradnici, 2007). U suvremenom društvu, teorija roditeljstva i obitelji ide korak dalje. Roditelji više nisu isključivo biološki roditelji djetetu. Roditeljem djeteta moguće je postati posvajanjem ili udomljavanjem. Samim time roditelji više nisu nužno partneri u heteroseseualnom odnosu.

Promjene u društvu odražavaju se na strukturu obitelji, stoga se javlja više vrsta obitelji. U današnje vrijeme sve češće zajednicu, obitelj čine i homoseksualni parovi čime nastaju istospolne obitelji. Osim njih, javljaju se kalendarske obitelji u kojima dijete jedan period boravi s jednim roditeljem, a preostali s drugim (Maleš i Kušević, 2011). Promjenama koje radikalno odstupaju od tradicionalnog pristupa približavamo se suvremenom pristupu

obitelji. Također, sve više parova živi u izvanbračnoj zajednici i u takvoj odgaja svoju djecu.

Obitelj prema strukturi možemo podijeliti na jednoroditeljske i dvoroditeljske obitelji. Prema prethodnim popisima stanovništva, dostupnim na stranicama Državnog zavoda za statistiku¹, vidljivo je kako broj jednoroditeljskih obitelji raste te se pretpostavlja kako će isti porasti već na popisu stanovništva koji će se održati u rujnu i listopadu 2021. Jednoroditeljske obitelji često su predmet predrasuda društva koje polaze od mogućih poteškoća u funkcioniranju zbog nedostatka sudjelovanja ili odsutnosti jednog od roditelja. Predrasude mogu otežavati suživot jednoroditeljskih obitelji sa zajednicom.

Za jednoroditeljske obitelji često se koriste nazivi kao što su krnja obitelj, napuštena, nekompletna, samo jedan roditelj i slično, što istu svrstava u nepovoljan položaj spram „normalne“ obitelji. Roditelju kao samcu pridodaju se epiteti povezani sa puno rada, problema ili poteškoća, dok se isti problemi u dvoroditeljskim obiteljima često ne primjećuju. Uz mnogobrojne predrasude prema jednoroditeljskim obiteljima, u zajednicama često postoji manjak informiranosti o samim obiteljima te i o pojmu „jednoroditeljske obitelji“, koja se često miješa i poistovjećuje sa samohranim roditeljem. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (Popis stanovništva, kućanstava i stanova, 2011.) trenutno je veći broj jednoroditeljskih obitelji u kojima dijete/djeca žive sa majkom.

¹ <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>

3. Jednoroditeljske obitelji

Pojam jednoroditeljske obitelji često se poistovjećuje sa pojmom samohranih roditelja. Prema Zakonu o socijalnoj skrbi (Članak 4), samohrani roditelj jest onaj koji nije u braku niti u izvanbračnoj zajednici te sam skrbi i uzdržava svoje dijete. S druge strane, jednoroditeljsku obitelj može činiti samohrani roditelj i dijete, ali i dijete koje živi isključivo s jednim roditeljem, a drugi roditelj, iako ne živi s njima, i dalje ispunjava svoje roditeljske obveze i koristi svoja roditeljska prava. Sukladno navedenom može se zaključiti kako je svaki samohrani roditelj dio jednoroditeljske obitelji, ali nije svaka jednoroditeljska obitelj sastavljena od djeteta/djece i samohranog roditelja.

Kod jednoroditeljskih obitelji, dijete (ukoliko se ne radi o samohranom roditelju) živi u zajednici s roditeljem koji se određuje dogovorno (Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi (Centar za socijalnu skrb Zagreb, 2020.)) ili se pravnim putem donosi odluka, sukladno interesima djeteta, njegovoj kvaliteti življenja i dobrobiti.

Plan o zajedničkoj roditeljskoj skrbi sporazum je između roditeljima u kojem se dogovorno odlučuje s kojim će od roditeljima dijete živjeti. Isti se može i mijenjati, ovisno o dobi i zrelosti djeteta te ako to zahtijevaju institucije zbog mogućih promjena koje mogu utjecati na dobrobit djeteta. Plan i promjene koje se donose unutar njega provodi se preko Centra za socijalnu skrb te isti mora biti odobren od nadležnog suda (Obiteljski zakon, 2015). Problemi mogu nastati kada dolazi do neslaganja roditelja te se isti postupak rješava sudskim sporom. U takvim sporovima često se zanemare želje djeteta koje teško podnosi sam postupak odvajanja od roditelja.

3.1. *Stavovi zajednice prema jednoroditeljskim obiteljima*

U idealnim uvjetima jednoroditeljske obitelji bile bi tretirane s potpunim poštovanjem i podrškom u društvu. Ne bi se na njih gledalo kao na krnje, oštećene obitelji, već bi interes društva bio pomoći istima kako bi normalno funkcionirali te ne bi nailazili na poteškoće koje su u stvarnosti dosta uočljive.

Istraživanje Raboteg-Šarić (2003) razmatra stavove društva prema jednoroditeljskim obiteljima. U navedenom istraživanju sudjelovali su roditelji jednoroditeljskih obitelji i roditelji dvoroditeljskih obitelji. Skupina roditelja iz jednoroditeljskih obitelji bila je vrlo heterogena, od razvedenih, udovaca, nezaposlenih, umirovljenih na dalje. Većina sudionika bile su žene. Kroz istraživanje pokazalo se kako društvo nije jednako podržavajuće prema svim vrstama jednoroditeljskih obitelji. Veću podršku društva dobili su roditelji koji su izgubili partner zbog smrti ili ih je partner napustio. Istovremeno, roditelji koji su rastavljeni ili koji imaju vanbračno dijete ne dobivaju jednaku podršku od strane okoline. Raboteg-Šarić (2003) navodi kako prevladava tradicionalan stav o pojmu obitelji. U prva dva slučajeva vjeruje se kako roditelj nije kriv za navedeno, smrt ili napuštanje, te samim time postoji određena količina žaljenja od strane zajednice. Nasuprot tome, roditelji koji su rastavljeni ili koji imaju vanbračno dijete percipiraju se kao sami odgovorni za situaciju u kojoj se nalaze, kako su neodgovorni, kako ih je do toga dovelo nerazumno razmišljanje i seksualni odnosi s partnerima koji nisu u samom početku bili za dugoročan odnos niti spremni za potomke. Osim roditelja s vanbračnom djecom, predrasude prate i njihovu djecu, koju se često žali zato što su odrasli u takvoj situaciji i smatra ih se dodatno zakinutima. Raboteg-Šarić (2003) zaključuje kako su žene češće nepodržavajuće prema ženama, dok imaju više razumijevanja za očeve u jednoroditeljskim obiteljima. Muškarci također imaju više razumijevanja prema očevima u jednoroditeljskim obiteljima zbog samih pretpostavka i predrasuda kako je njima teže jer sada oni moraju obavljati kućanske poslove i slično, a to smatraju zadaćom žena.

Prema Fišer i suradnicima (2007) nedovoljna senzibilizacija društva za probleme samohranih roditelja vidljiva je i u nedostatku sveobuhvatnih istraživanja o njihovu položaju, problemima i potreba jednoroditeljskih obitelji u kontekstu društvenog položaja i obilježja životnih situacija hrvatskih obitelji općenito. Samohrani roditelji su vrlo heterogena skupina unutar koje nisu nužno svi ugroženi niti u području ostvarivanja istih prava niti u zadovoljavanju istih potreba (Fišer i suradnici, 2007).

Porast broja jednoroditeljskih obitelji dovodi do postupnog prihvaćanja istih. Ganong i suradnici (1990, prema Raboteg-Šarić, Pećnik, 2010) proveli su analizu

stereotipa povezanih s obiteljskom strukturom. Ustanovljeno je da se osobe za koje se smatralo da dolaze iz nuklearne obitelji (odrasli u braku, djeca iz dvoroditeljskih obitelji) procjenjuju pozitivnije nego osobe za koje se smatralo da dolaze iz drugih oblika obitelji (odrasli koji nisu u braku, djeca iz jednoroditeljskih obitelji). Smatra se da razvedene majke nisu uspjele u području bračnog i obiteljskog života, dok se nevjenčane majke vidi devijantnima, koje teško udovoljavaju zahtjevima roditeljstva, obiteljskih odnosa i života uopće (Ganong i Coleman, 1995, prema Raboteg-Šarić i Pećnik, 2010).

4. Podrška jednoroditeljskim obiteljima

U suvremeno doba postoje udruge koje svojim radom pružaju podršku ranjivim skupinama te ih informiraju o njihovim pravima. Podršku jednoroditeljskim obiteljima pruža udruga LET putem svoje web stranice samohrani.com. LET² je neprofitna udruga koja teži unaprjeđenju kvalitete života ranjivih skupina u hrvatskome društvu osmišljajući i provodeći javnozdravstvene programe i pružajući socijalne usluge utemeljene na potrebama svojih korisnika. Udruga provodi program smanjenja šteta, rad s mladima, pružanje savjetodavne pomoći i skrbi o bolesnim i ranjivim skupinama, itd. Cilj Udruge jest unaprjeđenje kvalitete života, zaštita ljudskog zdravlja, prevencija bolesti i socijalne isključenosti kao i zaštita ljudskih prava.

Udruga je 2005. pokrenula Edukacijski centar za samohrane roditelje³ kako bi se organizirale radionice za pomoć i osnaživanje samohranih roditelja. U suradnji s tadašnjim Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi pokrenut je projekt „Jačanje socijalne mreže i obiteljskih kapaciteta jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj“. U projekt su bile uključene i škole i vrtići te je cilj bio umrežavanje jednoroditeljski obitelji u sustav i lakše komunikacije s ustanovama (Burić, 2007).

Uz udruge koje pružaju podršku jednoroditeljskim obiteljima, postoje i zakonom određena prava kojima se nastoji jednoroditeljskim obiteljima pružiti potpora i olakšati im svakodnevne situacije. O pravima jednoroditeljskih obitelji govore zakoni (primjerice Zakon o doplatku za djecu, Obiteljski zakon, Zakon o privremenom uzdržavanju, Zakon o roditeljskim potporama) te pravilnici Centra za socijalnu skrb.

² <https://udrugalethr/o-nama/misija-i-vizija/>

³ https://udrugalethr/programi/za_jedno/

Prava koja predviđaju zakoni jesu:

- a) Zajamčena minimalna naknada, prema kojoj roditelj, ovisno o financijskom statusu, može ostvariti pravo na novčani iznos za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba. Zajamčeni iznos minimalne naknade ne može biti veći od bruto iznosa minimalne plaće u republici Hrvatskoj (Zakon o socijalnoj skrbi, 2020).
- b) Mirovanje radnog odnosa do treće godine života djeteta, na koje roditelj ima pravo, nakon što iskoristi roditeljski dopust ili na iskorišteno pravo na rad s polovicom radnog vremena. Poslodavac može iskazati pisanim putem neslaganje s time te mirovanje može odgoditi na maksimalno 30 dana. Važno je napomenuti kako Zakonom o radu nije zabranjeno otkazivanje radnog odnosa za vrijeme mirovanja (Zakon o roditeljskim potporama, 2020).
- c) Uzdržavanje djeteta (alimentacija), koju je dužan platiti roditelj koji ne stanuje s djetetom. Minimalni novčani iznos objavljuje Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Alimentacija se određuje u postotku od prosječne mjesečne isplaćene neto plaće do osamnaeste godine djeteta (Obiteljski zakon, 2020).
- d) Doplatak za djecu, na koji pravo može ostvariti roditelj (skrbnik). Doplatak se isplaćuje do završetka školovanja djeteta. Uvjet za stjecanje prava na doplatku jest da ukupni dohodak korisnika u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 70% proračunske osnovice te da živi u kućanstvu s djetetom (Zakon o doplatku za djecu, 2018).

4.1. *Ograničenja sustava*

Primjeri⁴ sputavanja jednoroditeljskih obitelji od strane sustava vidljivi su u administrativnim djelatnostima. Jedan od takvih primjera jest izdavanje osobnih dokumenata. Primjerice kod izdavanja osobne iskaznice za dijete dolazi

⁴ <https://pravo.roda.hr/prava-roditelja-i-djece/roditeljska-prava/primjeri-diskriminacije-jednoroditeljskih-i-samohranih-roditelja.html>

do problema kod potpisivanja suglasnosti od drugog roditelja koji ne živi s djetetom. Naime, u situacijama u kojima roditelj koji ne živi s djetetom, ne ostvaruje s njime kontakt te je u lošim odnosima sa roditeljem koji skrbi o djetetu, često dolazi do situacija gdje navedeni roditelj ne želi ili nema vremena se baviti administracijom ovog oblika (nerijetko kako bi otežao roditelju koji brine o djetetu) te samim time dovodi roditelja i dijete u nepovoljan položaj, što i nepovoljno djeluje na kvalitetu života djeteta.

Također, jedna od svakodnevnih situacija u kojoj se jednoroditeljska obitelj može nalaziti jest odlazak u kino, na bazene i slično. Naime, neovisno o statusu jednoroditeljske obitelji ili samohranog roditelja, oni ne ostvaruju mogućnost tržišne ponude za obiteljske pakete koji su povoljniji, bez obzira što je zakonom regulirano da jednoroditeljska obitelj jest obitelj.

5. Jednoroditeljske obitelji u Republici Hrvatskoj

Po popisu stanovništva Republike Hrvatske iz 2011. godine u Hrvatskoj postoji 1215865 obitelji. Ukupan broj obitelji u kojima dijete živi s jednim roditeljem jest 207862 što je 17,10% od ukupnog broja obitelji u Republici Hrvatskoj. Od toga obitelji u kojima djeca žive s majkom ima 174517, a obitelji u kojima djeca žive s ocem 33345. Ukoliko isto promatramo na razini županija možemo vidjeti kako je najveći postotak jednoroditeljskih obitelji na području Varaždinske županije (21,57%), a najmanji postotak nalazi se u Međimurskoj županiji (14,19%). Može se pretpostaviti da postoji porast broja jednoroditeljskih obitelji, no službenih podataka još nema. U dolje prikazanoj tablici (Tablica 1.) prikazan je ukupan broj obitelji po županijama te je izdvojen postotak jednoroditeljskih obitelji unutar navedenog broja obitelji po županijama, kao i omjer jednoroditeljskih obitelji koje čine majka i djeca prema jednoroditeljskim obiteljima koje čine otac i djeca.

U Hrvatskoj je 2002. godine ukupno bilo 188.001 obitelji na području Hrvatske te su od toga 15% bile jednoroditeljske obitelji. Od toga 83% čine majke s djecom, dok očevi s djecom čine samo 17%. U ukupnom broju obitelji s djecom, svaka peta je jednoroditeljska. Po navedenim podacima vidljivo je da je broje jednoroditeljskih obitelji velik te kako i dalje najveći broj samohranih roditelja u našem društvu čine žene (Fišer i suradnici, 2007).

Tablica 1. Omjer jednoroditeljskih obitelji u RH prema podacima popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. Državnog zavoda za statistiku

	Ukupan broj obitelji	Broj jednoroditeljskih obitelji (%)	Jednoroditeljske obitelji – majka s djecom (%)	Jednoroditeljske obitelji – otac s djecom (%)
Zagrebačka županija	90498	13657 (15,09%)	11267 (82,5%)	2385 (17,5%)
Krapinsko – zagorska županija	37254	6056 (16,26%)	5012 (82,76%)	1044 (17,24%)
Sisačko – moslavačka županija	48988	8473 (17,3%)	6862 (80,99%)	1611 (19,01%)
Karlovačka županija	36896	6545 (17,74%)	5427 (82,92%)	1118 (17,08%)
Varaždinska županija	50070	8074 (16,12%)	6936 (85,91%)	1138 (14,09%)
Koprivničko – križevačka županija	32863	5331 (16,22%)	4467 (83,79%)	864 (16,21%)
Bjelovarsko – bilogorska županija	33888	5322 (15,7%)	4445 (83,52%)	877 (16,48%)
Primorsko – goranska županija	87883	16727 (19,03%)	13993 (83,66%)	2734 (16,34%)
Ličko – senjska županija	14355	2515 (17,52%)	2029 (80,68%)	486 (19,32%)
Virovitičko – podravska županija	24159	3534 (14,63%)	2938 (83,14%)	596 (16,86%)
Požeško – slavonska županija	21287	3060 (14,37%)	2528 (82,61%)	532 (13,39%)
Brodsko – posavska županija	44009	6896 (15,67%)	5851 (80,5%)	1045 (19,5%)
Zadarska županija	48261	7164 (14,84%)	5927 (82,73%)	1237 (17,27%)
Osječko – baranjska	86717	14628 (16,87%)	12324 (84,25%)	2304 (18,75%)

županija				
Šibensko kninska županija	– 31060	5018 (16,16%)	4140 (82,5%)	878 (17,5%)
Vukovarsko srijemska županija	– 48801	8602 (17,43%)	7143 (83,04%)	1459 (16,96%)
Splitsko dalmatinska županija	– 127383	21868 (17,17%)	18534 (84,75%)	3334 (15,25%)
Istarska županija	61758	10130 (16,4%)	8468 (83,59%)	1662 (16,41%)
Dubrovačko neretvanska županija	– 34267	6088 (17,17%)	5072 (83,31%)	1016 (16,69%)
Međimurska županija	32593	4625 (14,19%)	3992 (86,31%)	633 (13,69%)
Grad Zagreb	221875	43552 (19,62%)	37162 (85,33%)	6392 (14,67%)
Ukupno:	1215865	207862 (17,1%)	174517 (83,96%)	33345 (16,04%)

6. Empirijsko istraživanje stavova društva o jednoroditeljskim obiteljima i odnos prema djeci iz jednoroditeljskih obitelji te stavovi članova jednoroditeljskih obitelji o društvu u kojem žive

Cilj istraživanja je ispitivanje društvenog mišljenja o jednoroditeljskim obiteljima i potporama koje ostvaruju.

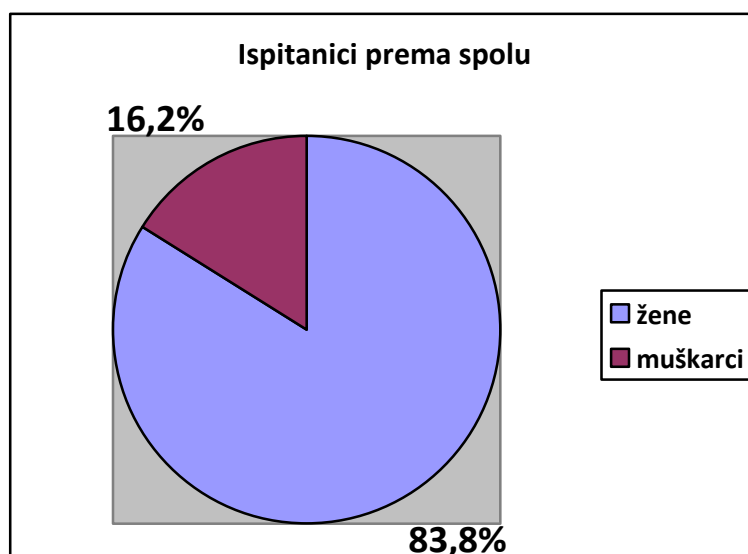
Istraživanje se sastojalo od dva dijela. U kvantitativnom dijelu istraživanja korišten je upitnik, putem on-line platforme, pomoću kojeg se ispitivalo mišljenje društva o jednoroditeljskim obiteljima, uvjetima u kojima žive, o predrasudama prema jednoroditeljskim obiteljima te o pomoći i podršci koja im se pruža. Uvjet pristupanja upitniku bio je da su ispitanici članovi dvoroditeljske obitelji. Upitnik se provodio u 2 dijela. U prvom dijelu ispitanici su odgovarali na demografska pitanja (dob, spol, stručna sprema, mjesto stanovanja), a u drugom dijelu odgovarali su na pitanja/tvrdnje koristeći se skalom ponuđenih odgovora (u potpunosti se ne slaže, ne slažem se, niti se slažem niti se ne slažem, slažem se, u potpunosti se slažem). Sudjelovanje u upitniku bilo je dobrovoljno i anonimno.

Kako bi se dodatno utvrdio status jednoroditeljskih obitelji u društvu, provedena su 4 intervjua sa članovima jednoroditeljskih obitelji. Intervju je proveden na više načina (uživo, putem e-maila, putem društvenih mreža), ovisno o mogućnostima ispitanika. Sudjelovanje u intervjuu bilo je dobrovoljno i anonimno.

6.1. Uzorak ispitanika u kvantitativnom dijelu istraživanja

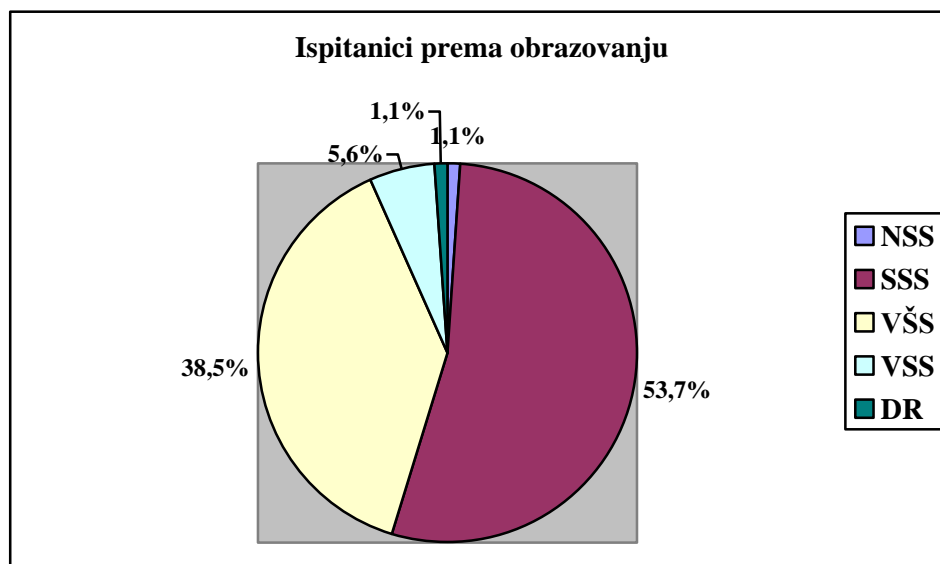
Istraživanje je provjedeno u lipnju 2021. godine. Ispitanici su na početku istraživanja bili upoznati sa svrhom istraživanja. U kvantitativnom dijelu istraživanja sudjelovalo je 179 ispitanika u dobi od 18 do 54 godine, od kojih je 83,8% (f=150) žena i 16,2% (f=29) muškaraca.

Tablica 2. Ispitanici prema spolu

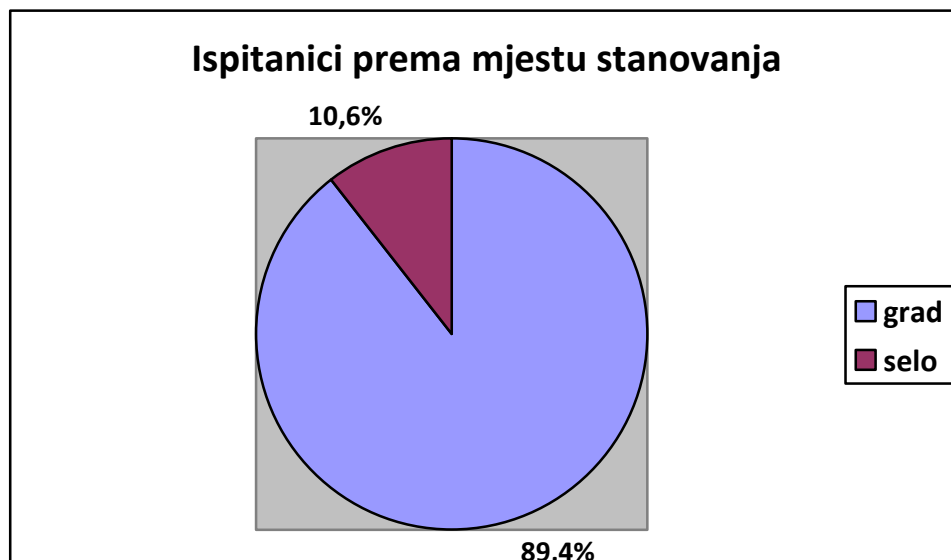
Većina ispitanika ima srednju stručnu spremu (53,6%, $f=96$), zatim slijede ispitanici s višom stručnom spremom (38,5%, $f=69$) i visokom stručnom spremom (5,6%, $f=10$) te najmanji broj ispitanika ima završen doktorski studij (1,1%, $f=2$) te nisku stručnu spremu (1,1%, $f=2$).

Tablica 3. Ispitanici prema obrazovanju

Većina ispitanika živi u gradu (89,4%, $f=160$), dok ostatak živi na selu (10,6%, $f=19$).

Tablica 4. Ispitanici prema mjestu stanovanja

6.2. Uzorak ispitanika u kvalitativnom dijelu istraživanja

U kvalitativnom dijelu istraživanja sudjelovalo je ukupno četvero osoba koji su članovi jednoroditeljskih obitelji te je ukupno postavljeno 10 pitanja.

U prvom dijelu intervjua sudjelovali su roditelji. U intervjuu je sudjelovala majka, koja živi u ruralnoj sredini, i otac, koji živi u urbanoj sredini. Svakome je postavljeno istih šest pitanja vezana uz život u jednoroditeljskoj obitelji, odnos zajednice prema njima te suradnja sa ustanovama.

U drugom dijelu intervjua sudjelovala su djeca iz jednoroditeljskih obitelji. Jedna od ispitanica živi u ruralnoj sredini, a druga u urbanoj sredini te nisu međusobno povezane. Svaka je odgovorila na četiri jednaka pitanja vezana uz odnos okoline prema njima, odnos prema roditelju s kojim žive te o suradnji sa ustanovama.

7. Rezultati istraživanja

7.1. Rezultati kvantitativnog dijela istraživanja

Ispitanici su prvo odgovorili na 2 pitanja na koja su morali dati kratki odgovor (Tablica 5.). Pitanja su se odnosila na upoznatost s pojmovima *jednoroditeljska obitelj* i *samohrani roditelj*. 70,4% (f=126) ispitanika tvrdi kako je upoznato s pojmom jednoroditeljska obitelj, dok preostalih 29,6 (f=53) nije upoznata s istim pojmom. U idućem pitanju *Jeste li upoznati s pojmom samohrani roditelj?* 97,2% (f=174) ispitanika tvrdi kako je upoznato s pojmom samohrani roditelj, dok se njih 2,8% (f=5) izjasnila negativno.

Tablica 5. Upoznatost s pojmovima jednoroditeljska obitelj i samohrani roditelj

Jeste li upoznati s pojmom:			
		f	%
Jednoroditeljska obitelj	DA	126	70,4
	NE	53	29,6
Samohrani roditelj	DA	174	97,2
	NE	5	2,8

Stavovi ispitanika (Tablica 6) pokazuju kako se ispitanici većinom slažu s ponuđenim tvrdnjama. Na tvrdnju *Smatram kako većina ljudi u mom mjestu stanovanja zna razliku između jednoroditeljskih obitelji i samohranih roditelja*, većina ispitanika odgovorila je da se ne slažu s tom tvrdnjom (36,9%, f=66), zatim slijede oni koji se u potpunosti ne slažu s tom tvrdnjom (30,2%, f=54), oni koji se niti slažu niti ne slažu (25,5%, f=42), oni koji se slažu s tvrdnjom (6,7%, f=12) te najmanje onih koji se u potpunosti slažu s tom tvrdnjom (2,8%, f=5).

Na tvrdnju *Ne postoje predrasude prema jednoroditeljskim obiteljima u mom okruženju*, većina ispitanika je neodlučna te odgovara sa niti se slažem niti se ne slažem (39,1%, f=70), zatim slijede oni koji se ne slažu (21,2%, f=38), oni koji se u potpunosti slažu s tvrdnjom (17,3%, f=31), oni koji se slažu s navedenom tvrdnjom (11,7%, f=21) te najmanje je onih koji se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom (10,6%, f=19).

Na tvrdnju *Jednoroditeljske obitelji su najčešće slabijeg financijskog statusa*, većina ispitanika odgovorila je ponovno sa niti se slažem niti se ne slažem (48%, f=86), zatim oni koji se slažu sa tvrdnjom (25,7%, f=46), oni koji se ne slažu (14%, f=25), oni koji se u potpunosti ne slažu (10,1%, f=18) te najmanje ispitanika se u potpunosti složilo s navedenom tvrdnjom (2,2%, f=4).

Na tvrdnju *Jednoroditeljskim obiteljima potrebna je potpora nadležnih institucija*, većina je odgovorila na tvrdnju sa slažem se (32,4%, f= 58), zatim slijede oni koji se niti slažu niti ne slažu sa tvrdnjom 27,9%, f=50), oni koji se u potpunosti slažu (24,6%, f=44), oni koji se ne slažu (10,1%, f=18) te najmanje je onih koji se u potpunosti ne slažu sa navedenom tvrdnjom (5%, f=9).

Na tvrdnju *Djeca koja dolaze iz jednoroditeljskih obitelji često budu meta vršnjačkog nasilja*, većina je odgovorila sa niti se slažem niti se ne slažem (39,7%, f=71), zatim slijede oni koji se ne slažu (27,9%, f=50), oni koji se slažu (16,8%, f=30), oni koji se u potpunosti ne slažu (11,2%, f=20) te je najmanje onih koji se sa navedenom tvrdnjom u potpunosti slažu (4,5%, f=8).

Na tvrdnju *Upoznat/a sam sa slučajevima nasilja (fizičko/verbalno/psihičko) nad djecom iz jednoroditeljskih obitelji*, većina se izjasnila kako se u potpunosti ne slaže sa navedenom tvrdnjom (47,5%, f=85), zatim slijede oni koji se ne slažu i oni koji se ne slažu (17,9%, f=32), oni koji se slažu (10,6%, f=19), te je najmanje onih koji se u potpunosti slažu sa tvrdnjom (6,1%, f=11).

Na tvrdnju *Smatram kako zajednica nije dovoljno podržavajuća prema jednoroditeljskim obiteljima*, većina je odgovorila sa slažem se (34,1%, f=61), zatim slijede oni koji se niti slažu niti se ne slažu s tvrdnjom (29,6%, f=53), oni koji se u potpunosti slažu (22,3%, f= 40), oni koji se ne slažu (9,5%, f=17) te je najmanje onih koji se u potpunosti ne slažu sa navedenom tvrdnjom (4,5%, f=8). Prosječan odgovor ispitanika je 4 (slažem se).

Na tvrdnju *U krugu prijatelja imam osobe koje dolaze iz jednoroditeljskih obitelji*, većina je dogovorila sa u potpunosti se slažem (39,7%, f=71), zatim slijede oni koji se u potpunosti ne slažu s tvrdnjom (21,8%, f=39), te su na preostala tri odgovora ne slažem se, niti se slažem niti ne slažem i slažem se ispitanici odgovorili u jednakom postotku (12,8%, f=23).

Na tvrdnju *Smatram kako obitelj ne može u potpunosti funkcionirati bez prisutnosti jednog od roditelja*, većina je odgovorila kako se u potpunosti ne slaže (44,7%, f=80), zatim slijede oni koji se ne slažu (24,6%, f=44), oni koji se niti slažu niti ne slažu (16,2%, f=29), oni koji se slažu (11,2%, f=20) te je najmanje onih koji se u potpunosti slažu sa navedenom tvrdnjom (3,4%, f=6).

Na tvrdnju *Smatram kako bi obrazovne ustanove trebale prilagoditi program rada u specifičnim situacijama (majčin dan, dan očeva) ako u vrtićkoj skupini ili razredu postoji dijete iz jednoroditeljske obitelji (napomena: prilagodba aktivnosti, ne izbjegavanje ili ukidanje istih)*, većina je odgovorila sa u potpunosti se slažem (50,8%, f=91), zatim slijede oni koji se slažu (21,8%, f=39), oni koji se niti slažu niti ne slažu (14%, f=25), oni koji se ne slažu (7,3%, f=13) te je najmanje onih koji se u potpunosti ne slažu sa navedenom tvrdnjom (6,1%, f=11).

Na tvrdnju *Smatram kako bi moj grad trebao više ulagati u potporu jednoroditeljskim obiteljima*, većina je odgovorila u potpunosti se slažem (45,8%, f=82), zatim slijede oni koji se slažu sa tvrdnjom (30,2%, f=54), oni koji se niti slažu niti ne slažu (22,9%, f=41) te je najmanje onih koji se ne slažu ili se u potpunosti ne slažu sa tvrdnjom (0,6%, f=1).

Na tvrdnju *Danas je sve više jednoroditeljskih obitelji*, većina je odgovorila niti se slaže niti ne slaže (40,8%, f=73), zatim slijede oni koji su odgovorili sa slažem se (26,8%, f=48), oni koji se u potpunosti slažu (26,3, f=47), oni koji se ne slažu (5,6%, f=10) te je najmanje onih koji se u potpunosti ne slažu sa navedenom tvrdnjom (0,6%, f=1).

Na tvrdnju *Ne bih volio/voljela da se moje dijete druži sa djetetom iz jednoroditeljske obitelji*, većina je odgovorila u potpunosti se ne slažem (89,4%, f=160), zatim slijede oni koji su odgovorili niti se slažem niti se ne slažem (5%, f=9), oni koji su odgovorili ne slažem se i oni koji su odgovorili u potpunosti se slažem (2,2%, f=4), te je najmanje onih koji se slažu sa tvrdnjom (1,1%, f=2).

Tablica 6. Stavovi ispitanika o jednoroditeljskim obiteljima

	Prosjek (M)	Standardna devijacija (SD)
Smatram kako većina ljudi u mom mjestu stanovanja zna razliku između jednoroditeljskih obitelji i samohranih roditelja	2,15	19,61
Ne postoje predrasude prema jednoroditeljskim obiteljima u mom okruženju	3,6	16,25
Jednoroditeljske obitelji su najčešće slabijeg financijskog statusa	2,96	17,78
Jednoroditeljskim obiteljima potrebna je potpora nadležnih institucija	3,61	14,12
Djeca koja dolaze iz jednoroditeljskih obitelji često budu meta vršnjačkog nasilja	2,75	17,74
Upoznat/a sam sa slučajevima nasilja (fizičko/verbalno/psihičko) nad djecom iz jednoroditeljskih obitelji	2,1	19,38
Smatram kako zajednica nije dovoljno podržavajuća prema jednoroditeljskim obiteljima	3,6	14,31
U krugu prijatelja imam osobe koje dolaze iz jednoroditeljskih obitelji	3,36	15,69

Smatram kako obitelj ne može u potpunosti funkcionirati bez prisutnosti jednog od roditelja,	2,04	19,69
Smatram kako bi obrazovne ustanove trebale prilagoditi program rada u specifičnim situacijama (majčin dan, dan očeva) ako u vrtičkoj skupini ili razredu postoji dijete iz jednoroditeljske obitelji (nepomena: prilagodba aktivnosti, ne izbjegavanje ili ukidanje istih)	4,04	15,05
Smatram kako bi moj grad trebao više ulagati u potporu jednoroditeljskim obiteljima	4,2	14,42
Danas je sve više jednoroditeljskih obitelji	3,73	14,42
Ne bih volio/voljela da se moje dijete druži sa djetetom iz jednoroditeljske obitelji	1,25	24,36

7.2. Rezultati kvalitativnog dijela istraživanja

Prvi dio intervjua odnosio se na roditelje. Na pitanje *Što biste naveli kao najteži dio uloge roditelja u jednoroditeljskoj obitelji u okolini u kojoj ste živjeli*, majka je navela kako bi to svakako bilo omalovažavanje, stereotipiziranje i osjećaj manje vrijednosti spram drugih u naselju u kojem su živjeli. Navodi kako je to bila svakodnevna borba i suzbijanje negativnih povratnih poruka (verbalne/neverbalne) upućene njoj i djeci jer inače ne bi mogli funkcionirati. Društvo nije bilo nimalo podržavajuće i potrebno je da roditelj u takvom okruženju ulažu i tri puta više truda u motiviranje i ohrabrivanje djece, ali i sebe. S druge strane otac navodi kako je njih društvo većinom ignorirali. Navodi kako u gradu u kojem su živjeli ima previše ljudi da se netko bavi samo njima. Sa susjedima su uglavnom imali površne odnose jer je uvijek osjećao kako svojim pogledom i tonom upućuju prema njima neki strah. Vjerojatno su mislili kako će ih stalno tražiti pomoć ako se prijatelje. Koliko je dobro da imate mir u užem okruženju, toliko nedostaje i komunikacije s drugima i neki međusobni oblik empatije.

Drugo pitanje *Jeste li imali podršku društva, mjesta u kojem živite i ustanova*, majka je odgovorila da od strane službi nikad nitko nije nakon ostavinske rasprave pitao niti za nju niti za njenu djecu. Navodi kako unatoč lošem iskustvu sa sustavom

i čestim neugodnim situacijama sa susjedima, mora pohvaliti udruge koje su aktivne u njihovom mjestu (Motoclub, GDCK i Caritas) koje su im pružile pomoć, što materijalno (božićni pokloni, uskrсни paketi), što duhovno (razni besplatni programi u organizaciji župe i Caritasa) te meni najvažnije pomoć u socijalizaciji djece, omogućena besplatnim boravkom u kampu s drugom djecom (GDCK). Otac je odgovorio kako je svu pomoć koju je dobio od ustanova dobio nakon što je iste tražio i proučio. Navodi kako se nitko nije trudio uputiti ga u svoja prava, no srećom mu je sve bilo dovoljno blizu da u slobodno vrijeme (ako ga je imao) samostalno ode do različitih ureda i raspita se.

Na pitanje *Kako se nosite sa teretom, dijelite li svoje probleme sa djecom i razgovarate li o emocijama*, majka je odgovorila da vrlo rijetko pokazuje emocije. Oba roditelja navode kako ne pokazuju negativne emocije pred djecom niti govore o problemima s kojima se bore jer ih ne žele dodatno opteretiti. Probleme zadržavaju u sebi i tako dan za danom.

Slijedeće pitanje *Jeste li ikad mislili da bi djeci bilo bolje da su s drugim roditeljem*, majka odgovara kako bi jedino bolje bilo da su oba roditelja prisutna. Iako smatra kako svoj posao i poziv majke obavlja najbolje moguće, svjesna je kako u životu djece nedostaje muški uzor, koji ona ne može pružiti. Otac se također slaže s navodom kako je jedina bolja situacija u kojoj bi se mogli nalaziti, jest ona s oba roditelja.

Na pitanje *Smatrate li da je u suvremeno doba jednostavnije biti roditelj u jednoroditeljskoj obitelji*, oba roditelja naveli su kako je uvijek teško kad si sam, no danas je mnogo jednostavnije doći do informacija, komunicirati sa službama, više je prilika za zapošljavanje, plaće su veće te je mnogo toga jeftinije nego prije. Kao glavni čimbenik za poboljšanje kvalitete življenja u jednoroditeljskoj obitelji u suvremeno doba svakako navode društvo koje je sve više podržavajuće.

Posljednje pitanje *Što bi društvo trebalo poduzeti kako bi se jednoroditeljskim obiteljima olakšalo svakodnevne brige*, majka je odgovorila da je velik korak ako društvo pokazuje poštovanje i podršku jer to je ono što vam daje snagu da idete dalje. Što se tiče materijalne pomoći, financija i sl., svaka majka bi trebala imati pravo da se zaposli sukladno svojim kvalifikacijama i znanju, a ne biti odbijana iz razloga što je rodila, što bi mogla još roditi i sl. Otac odgovara kako je potrebno da službe koje bi se morale baviti svim obiteljima koje imaju potrebe za pomoć to i rade. Često vidimo

kako se službe uključuju tek kada je kasno i samo u slučajevima kada dolazi do nekih incidenata i sl. Ako roditelj u jednoroditeljskoj obitelji ne kontaktira svakodnevno službe i traži pomoć, to ne znači da istu ne treba.

Drugi dio pitanja odnosio se na djecu koja su dio jednoroditeljske obitelji. Na pitanje *Kako biste usporedili život vaše obitelji i djece koja žive s oba roditelja*, obe ispitanice složile su kako su svjesne kako je olakotna okolnost imati oba roditelja, no ne smatraju da su im neophodne stvari bili onemogućene. Naglašavaju bit međusobne suradnje u obitelji te smatraju kako su stvorile bolje povezanost s preostalim članovima uže obitelji, jer se uvijek oslanjate jedni na druge, što kod druge skupine djece s oba roditelja često nije toliko izraženo.

Na pitanje *Jeste li doživjeli neki oblik nasilja ili neugodnu situaciju od društva u kojem živite*, prva ispitanica je odgovorila kako je često bilo komentara uz koje se vežu epiteti *jadna* i *sirota*, te kako ljudi djecu iz jednoroditeljskih obitelji ili sažaljevaju ili smatraju kako vi želite da vas sažaljevaju te da koristite situaciju za ostvarivanje nekih ciljeva, boljih ocijena u školi i sl. Druga ispitanica navodi kako je često, pošto je bila povučena, bila objekt ismijavanja u školi. Često su ju vrijeđali, govorilo joj razne neistine („mama ti je umrla kad je vidjela kaj je rodila“). Psihički je jako teško podnijeti sve to, pogotovo kada škola ne vidi da se nešto ne događa, a vi kao dijete nemate hrabrost napraviti prvi korak u borbi protiv nasilnik jer znate da će vjerojatno biti gore.

Nadalje, na pitanje *Kako dijete može pomoći roditelju preprekama koje jednoroditeljstvo nosi sa sobom*, obje ispitanice odgovaraju da je jako važna međusobna potpora, međusobna pomoć što u obavljanju kućanskih poslova, što u drugim segmentima u kojima dijete sukladno svojoj dobi može pomoći. Naglašavaju kako dijete u jednoroditeljskoj obitelji uvijek bude i zrelije od svoje dobi jer je isto nužno sa suživot, veće su odgovornosti. Jedna od ispitanica navodi kako je već sa 15 godina počela raditi, točnije konobariti, kako bi financijski pomogla majci. Navodi kako je posao uskladila sa školom te obrazovanje nije patilo zbog posla. Posao joj je pomogao kod podizanja svijesti o sobi, dobila je na samopouzdanju te je razvila bolje komunikacijske i socijalne vještine.

Posljednje pitanje ponovno je bilo objasniti kako društvo i sustav mogu pomoći djeci koja dolaze iz jednoroditeljskih obitelji. Ispitanice su se složile da je najvažnije od samih početaka aktivno slušati dijete i poticati ga na razgovor kako bi se buduće

neugodne situacije, strahovi, omalovažavanja i slično mogle spriječiti. Navode kako bi također bilo vrlo korisno financijski više potpomoći djecu za daljnje obrazovanje. Smatraju kako je premalo stipendija za to specifično područje te da se ne radi samo o plaćanju školarine jer je danas ona besplatna uz vlastito zarađen uspjeh u obrazovanju, već o plaćanju studentskih domova, plaćenje prijevozne karte, barem jedan obrok na dan i sl. Sve su to dodatni troškovi koji se često zanemaruju.

Za kraj intervjua ispitanice su navele svoje poruke koje bi one komunicirale društvu o statusu djeteta u jednoroditeljskoj obitelji:

D1: Želim da prestanemo silovati stereotip obitelji, da prestanemo djeci stavljati neke filmove u glavu da ako žive u jednoroditeljskoj obitelji da su manje vrijedni jer u udžbenicima iz prirode i društva piše da su obitelj mama i tata. Sve to užasno puno utječe na djetetovu percepciju o obitelji i na kraju krajeva o sebi. Djeca pokušavaju naći krivca zašto je to tako i jako često krive sebe što je ogromna trauma i ogromni teret za mali dječji um i srce. Obitelj je zajednica u kojoj si voljen i koju ti voliš, koja te poštuje, s kojom se osjećaš sretno, bez obzira je li ta obitelj ima mamu i tatu, dvije/dva mame/tate, samo mamu ili samo tatu ili su to baka i djed, stric i strina, nebitno. Želim da se sva djeca osjećaju ugodno s tim kakva je njihova obitelj i od koga se sastoji. Treba educirati učitelje, nastavnike, profesore, djecu u razredu i njihove roditelje o tome da (oprostite na izrazu) ne budu znatiželjni šupci koji radi svojih nekih umobolnih nagona moraju ispitivati dijete o privatnom životu i stvarati mu/joj neugodnost. Edukacija i samo edukacija.

D2: Budite prema ljudima onakvi kakvi želite da su drugi prema vama. Mnogo puta smo to čuli ili pročitali, ali s razlogom. Prije nego što bacate stereotipe na druge, neovisno o kome se radi, potrudite se prvo upoznati tu osobu. Svaka vaša rečenica, svaki vaš loši čin, nekome znači mnogo, nekoga će jako povrijediti. Svi se borimo za mir u svijetu, mir među ljudima, al rijetko tko se trudi ostvariti to. Zašto zadirati u nečiju prošlost, zašto ismijavati nečiju sadašnjost i zašto pljuvati nekog tko se trudi imati svjetlu budućnost? Ako do sada nismo svi sazrijeli u glavama, kad ćemo? Radite na sebi i krenite uvijek od sebe. Pomozite drugima. Dobro se dobrim vraća. Kad tad.

ZAKLJUČAK

Zaključak istraživanja je kako društvo prihvaća jednoroditeljske obitelji, razumije problematiku s kojom se one susreću te podržavaju svaki oblik potpore kojim se jednoroditeljskim obiteljima olakšava svakodnevnica. I dalje postoje pojedinci koji imaju predrasude prema jednoroditeljskim obiteljima i koji im ne pridaju na važnosti.

Ispitanici se slažu je potrebno prilagoditi program u odgojno-obrazovnim ustanovama djeci iz jednoroditeljskih obitelji. Na taj način spriječilo bi se izdvajanje i traumatiziranje djeteta kod obilježavanja dana očeva ili majčinog dana.

Roditelji iz jednoroditeljskih obitelji slažu se kako je u suvremeno doba jednostavnije funkcionirati i informacije su dostupnije, što znatno olakšava potrebe jednoroditeljskih obitelji. S druge strane, djeca iz jednoroditeljskih obitelji navode kako je važno educirati ljude o statusu i potrebama jednoroditeljskih obitelji. Stereotipi koji se vežu uz pojam jednoroditeljskih obitelji često su implementirani kroz odgoj djece te se edukacijom treba boriti protiv istih.

Literatura

- Bašić, J., Žižak, A., Koller-Trbović, N. (1988). *Integralna metoda u primjeni*.
Zagreb: Alinea
- Carlson, M.J., Corcoran, M.E. (2001). Family Structure and Children's Behavioral and Cognitive Outcomes. *Journal of Marriage & Family*, 63, 779-793
- Državni zavod za statistiku. (2011). *Popis stanovništva, kućanstava i stanova*
- Fišer, S. (2007). *"Za" i "O" jednoroditeljski obiteljima*, Zagreb: Udruga za unapređenje kvalitete življenja LET
- Hrvatski sabor. (2014). *Zakon o privremenom uzdržavanju*. Zagreb: Hrvatski sabor.
- Hrvatski sabor. (2018). *Zakon o doplatku za djecu*. Zagreb: Hrvatski sabor.
- Hrvatski sabor. (2020). *Obiteljski zakon*. Zagreb: Hrvatski sabor.
- Hrvatski sabor. (2020). *Zakon o roditeljskim potporama*. Zagreb: Hrvatski sabor.
- Janković, J., Bašić, J. (2001). *Prevenција poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici*. Zagreb: Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštitu djece s poremećajima u ponašanju
- Koprek, I. (2015). Razarajući čimbenici braka i obitelji. *Bogoslovska smotra*, 85 (3), 759- 778.
- Miljević-Ridički, R. (2015). *Životna prilagođenost majki i kognitivna uspješnost njihove djece*. Jastrebasko: Naklada slap
- Piórkowska-Petrović, K. (1990). *Dete u nepotpunoj porodici*. Beograd: Prosveta.
- Raboteg-Šarić, Z., Pećnik, N., Josipović, V. (2003). *Jednoroditeljske obitelji: osobni doživljaj i stavovi okoline*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Mrežne stranice:

Kaleidoskop-roditeljska prava: <https://pravo.roda.hr/prava-roditelja-i-djece/roditeljska-prava/primjeri-diskriminacije-jednoroditeljskih-i-samohranih-roditelja.html>

Udruga LET – misija: <https://udruga-let.hr/o-nama/misija-i-vizija/>

Udruga LET – projekt: https://udruga-let.hr/programi/za_jedno/

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

Ivana Polđugač
(vlastoručni potpis studenta)